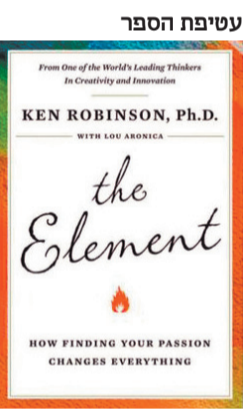

האמיתית, ולהיות באלמנט פירושו להצליח להגיע למיצוי המלא והמאוד מספק שלה.

קו רובינסון. "אני לא אומר שצריך לשכור לעבודה את זה שיש לו חספוס מאוד יצירתי ולא את זה עם התואר הרלבנטי, אבל אני חייב לראות את החספוס"

עטיפת הספר

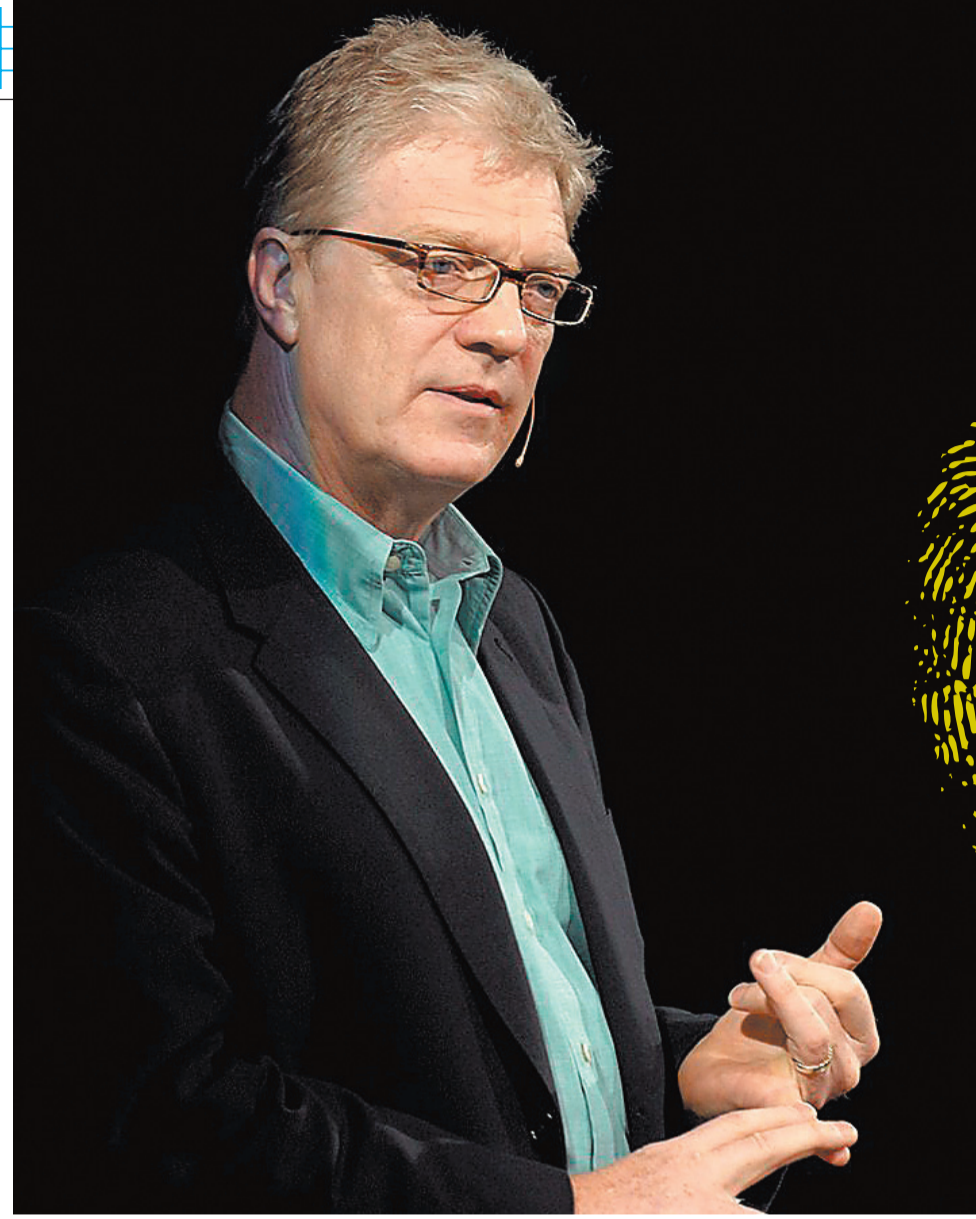

כשאנשים נמצאים באלמנט הם מלאי חיוניות ומאבדים את תחושת הזמן. הם שקועים בחוויה, מרוכזים בדרך. הם מתחברים באופן הכי בסיסי לעצמם, לייעוד שלהם"

ואלו כמה מכללי היצירתיות, לפי רובינסון: צאו מהשגרה, שימו לב לסביבה שלכם, דברו עם אנשים חדשים, נסו להיזכר מתי הייתם מאושרים, אל תדאגו לפרנסה ועזבו את התירוצים

יש מיתוס שיצירתיות מתבטאת רק בתחומים מסוימים, כמו אמנות, אבל גם הנדסה, ניהול או מערכות יחסים כוללים את הדרישה ליצירתיות. מיתוס נוסף הוא שיצירתיות היא ממת שיש רק לחלק מהאנשים. זו טעות: כל אחד מאיתנו נולד עם מנות ניכרת של יצירתיות, הטי ריק הוא לפתח את היכולת הזו. זה כמו לדעת קרוא וכתוב – אנתנו מתייחסים לאנאלפביתים כאל אנשים שפשוט לא למדו לקרוא, אף שיש להם היכולת לכך. אנשים גם אומרים שהם לא יצירתיים – פשוט מכיוון שהם לא יודעים כיצד להיות יצירתיים."

העץ שממנו נופלים רעיונות האלמנט, אבל כן, הוא טבעי ואפשרי לכולם: זאת רק החברה שהורגת אותו. "אנתנו מביטים על ילדינו ורואים את הייחודיות שלהם, מביטים בעיניהם ורואים לאיזה מין בני אדם הם יכולים להפוך. ואז הם נכנסים אל מערכת החינוך". בתי הספר, לפחות רובם הגדול, הם הרוצח השקט של האלמנט: אבל גם אחרי שאנתנו עוזבים אותם אנתנו

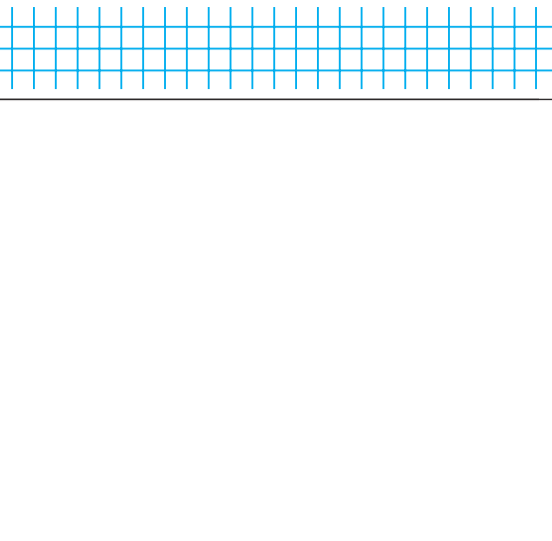

היום במערכות שותפות לדבר עבירה, כמו מקומות עבודה, ונשלטים על ידי אותם כללי קונפורמיזם וסטנדרטיזציה שהפנמנו. "מערכת החינוך בולעת את הילדים, הופכת אותם להומוגניים ונוטה לרכא את אלה שבולטים מהמון. לילדים יש יכולת בלתי נתפסת להרשתות, לכל הילדים יש כישרונות נפלאים – ואנתנו מבוזים אותם ללא רחם. ילדים לוקחים סיכונים. אם הם לא יודעים משהו – הם ינסו. הם לא מפחדים לטעות ומי שלא טועה – לעולם לא יהגה רעיון מקורי".

מהגן לאוניברסיטה ולעבודה ולמוות

החיות הבאה במלחמה על היצירתיות היא הסביבה. רר בינסון טוען כי קשה מאוד למצוא את האלמנט ללא סביבה תומכת, וזה גם הטיפ המרכזי שלו כיועץ לחברות מסחריות: "אני יכול להכריח משהו להיות יצירתי או מוכשר, ממש כמו שנתן לא גורם לצמח לצמוח. אתה יכול רק לספק לו את התנאים הטובים ביותר לגדול ולהתפתח. ההגדרות והציפיות המוקדמות, המבחינה הזאת, הן אויב. אני לא אומר שצריך לשכור לעבודה את זה שיש לו תספורת מאוד יצירתית ולא את זה בעורה הרלבנטי, אבל אני חייב לראות את התספורת."

הקו הישר שמהגן לאוניברסיטה הוא החיות הבוערת ביותר של רובינסון, מבקר חריף של מערכת החינוך. "בקליפורניה מוציאים יותר כסף על מערכת הכליאה מעל חינוך. זה לא אנשי", הוא טוען. "משאבים אנשיים, כמו משאבים טבעיים, נמצאים בעומק; צריך לחפור כדי למצוא אותם". ובתי הספר עושים בדיוק את ההפך: הולכים על לק בור במקום על לחפור. "מערכת החינוך נכשלה כי היא העלמלה ממה שהופך בני אדם לבעלי ייחוד ומנעה מהם לפתח את היכולות והיכולות הטבעיים שלהם". ההצעה שלו – שאותה הוא משוקק בחיבי העולם, כממצה וכיועץ לממשלות שונות, ובחן ממשלת בריטניה, מולדתו – היא

ל"השכלה על פי האלמנט". רובינסון ממליץ לבטל את ההיררכיה שמציבה מקצועות מסוימים – את הכלכליים שביניהם, למשל מדעים – בראש הפירמידה, וקובעת סט נדרטים אחרים לכל התלמידים. הוא דוגל במגוון, כזה שיאפשר לתלמיד הארטיסט לפרוח בלי טרור המתמטיקה, ולתלמידה הרקדנית להיות יצירתית בלי לקבל ריטלין. כך גם נולד "האלמנט". רובינסון פגש את כוריאוגרפית העל גיליאן לין, שסיפרה לו כיצד התקשתה להכין שיעור רים והרבה להפריע למורים. "זה היה בשנות השלושים, לפני שדיברו על הפרעות קשב וריכוז. בימינו מישוה היה מורה לה לבלוע תרופות ולהירגע. אבל אז לקחו אותה למומחה, שביקש מההורים לצאת מהחדר והפעיל את הרי דיו. גיליאן התחילה לרקוד. היא לא חולה", הוא דיווח לאבה, היא רקדנית'. גיליאן עברה לבית ספר למחול, ומצאה את מקומה". ואת האלמנט שלה. יש בתי ספר שמר צליחים לעשות את זה.

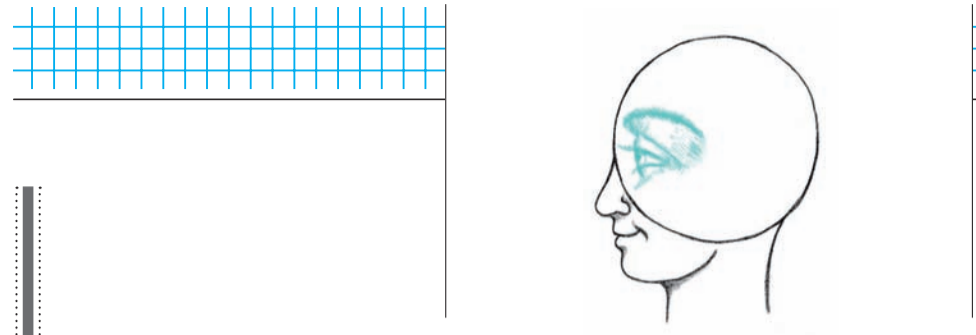
"חינוך אמור להיות התהליך שבו אנתנו מתפתחים כבני אדם", אומר רובינסון. "כל קהילה – משפחה, שכונה או מדינה – זקוקה למגוון כישרונות, ולכן כל המקצועות חשובים באותה מידה". מעבר לפילוסופיה, הוא מגייס גם כאן את הטוען הכלכלי: היאירונה היא שהפיליטיקאים חושבים שתוכנית לימודים מצומצמת ומכחני סטנדרטיים ציה הם הברר שעסקים רוצים, אבל המנהלים מתלוננים על עובדים חסרי יצירתיות שיצאו מהמטחנה החינוכית". הדרך לשנות את המערכת, הוא טוען, עוברת בכיי תות קטנות עם יחס אישי. "המפתח הוא גמישות והתאמה אישית, ואפשר להתחיל בכך מחר בבוקר. עם כל ילד, בכל כיתה. הרבר היחיד שמגנה בבתי ספר זה איכות המורים". אבל זה עניול להעמיק את הפערים, לאפשר רק לבעלי האמצעים להעניק חינוך כזה לילדיהם. רוב המדינות לא מצליחות לראות לחינוך ממלכתי באיכות בואת.

אף אחד לא חיכה למרתה גרה

רובינסון עצמו הוא תוצר של מערכת החינוך הב יעיתית. "אסרו עליי ללמוד אמנות כי גרמנית הייתה יותר חשובה, ושיעורי הרמה נדחו לשעות שאחרי הלימודים", הוא מספר. זה לא הפריע לו לשלכל את כישורי הרמה; בהרצאות שלו, סטרטי הווידיאו שלהן זוכות לפופולריות מרשימה באינטרנט, הוא נראה לגמרי באלמנט. מלא ביי טחון, מצחיק, חד, שופע קסם בריטי שכבר הספיק לספוג משהו מהטאץ' הוורה של לוס אנג'לס, שאליה היגר מב ריטניה לפני שמונה שנים.

הוא גדל בליברפול, במשפחה עם שבעה ילדים, אב משותק המון המות תמיכה, שהצמיחה בו את האופטימיות והאמונה שלרבריו מהפיינים אותו עד היום. עם הרוח החיובית הזאת הוא יצא לאורך השנים מגבולות האקרמיה והחל לייעץ לגופים ציבוריים ומסחריים. ועדיין, בתפיסתו, הוא קורם כל איש חינוך. זה מצחיק אותו: פעם סיפר: "אם אתה בארוחת ערב, ואתה אומר שאתה מתעסק בחינוך – בעצם, אתה לא מוזמן לארוחות ערב לעתים קרובות אם אתה עוסק בחינוך – בכל אופן, כשאתה אומר למישהו שאתה עוסק בחינוך, אתה רואה איך הדם אולד מפניו והוא אומר לעצמו: 'אוי, למה אני בערב היחיד שבו יצאתי'".

אחד המצאים המובהקים במחקר שעשינו באוניברסיטת חיפה, שברק אתרי היכי ריוות. ניתחנו את התכונות שבני כל מין חיפשו אצל בני זוג פוטנציאליים מהמין האחר, והיה ברור כי נשים מחפשות חוש הומור ומעריכות מאוד את התכונה הזאת אצל בני זוג. גברים, לעומתם, לא ממש חיפשו נשים מצחיקות; הם יצאו רציניים, ציה של אינטליגנציה. יצירתיות היא מותר האדם."

מתבונן על העולם החדש

שיזף רפאלי

נשים פחות מצחיקות מגברים. הטענה הזאת עומדת במרכז סערה שחוללה השבוע בארצות הברית דווקא ג'רמיין גריר, מהפמיניסטיות הבולטות של סוף המאה ה-20. יש לתופעה הזאת הסברים שונים, אומרת גריר, ומצטטת חלק מהן ביושב: אולי ההנאה הקצרה והמפרקת שמפיקה בדיחה טובה דומה יותר לאורגזמה הגברית מאשר לזאת הנשית; אולי זאת צורתה הפאלית של המיקרופון בידי הסטנדראפיסט; או העובדה ששנים אינן מסוגלות להשתחרר ולהשתטות; ואולי סתם כל הסברי הקש האלה. באופן בסיסי, היא טוענת, נשים הן פחות תחרותיות – וקומדיה טובה דורשת תחרות.

נשים פחות מצחיקות מגברים. הטענה הזאת עומדת במרכז סערה שחוללה השבוע בארצות הברית דווקא ג'רמיין גריר, מהפמיניסטיות הבולטות של סוף המאה ה-20.

יש לתופעה הזאת הסברים שונים, אומרת גריר, ומצטטת חלק מהן ביושב: אולי ההנאה הקצרה והמפרקת שמפיקה בדיחה טובה דומה יותר לאורגזמה הגברית מאשר לזאת הנשית; אולי זאת צורתה הפאלית של המיקרופון בידי הסטנדראפיסט; או העובדה ששנים אינן מסוגלות להשתחרר ולהשתטות; ואולי סתם כל הסברי הקש האלה. באופן בסיסי, היא טוענת, נשים הן פחות תחרותיות – וקומדיה טובה דורשת תחרות.

זוכרים את הבדיחה שתוהה כמה פמיניסטיות צריך כדי להחליף נורה? "זה לא מצחיק" היא התשובה הפמיניסטית המקור בלת, וגם הבדיחה עצמה לא ממש מצחיקה נשים. עכשיו באה גריר, ומוציאה את המתיוחת הזאת אל אור היום, בראיון טל וויזיוני שעשה רעש ובעקבותיו במאמרים בעיתונות המודפסת.

הפרובוקציה הזאת הזכיר

ראר לי השבוע שני אנשים: את ושתי, ואת לורנס סאמרס. משכנס אדר, כירוד, מר

עצה הלאומית הכלכלית בברה"ב שישמש שר אוצר בממשל קלינטון. סאמרס הגיע ללושינגטון מבוסטון, שם היה אחד הפ רופסורים הצעירים ביותר באוניברסיטת הרווארד. הוא ייעץ לרייגן, עבר עם קלינטון, וכשג'ורג' בוש עלה לשלטון חזר לאוניברסיטה – והיה ליהודי הראשון שמונה לנשיא הרווארד. הפרק האקדמי השני שלו נסגר לפני שלוש שנים, בהת פטרות רועשת.

ג'רמיין גריר. גם ההומור מסורס

הכוהנת הגדולה של הפמיניזם החייתה השבוע את אחד הסטריאוטיפים הכי ביקורתיים על נשים, זה שטוען שאין להן חוש הומור

בין בשמחה: לא מרבית בשמחה. גם מגיי לת אסתר נפתחת בסצנה שטוסקת בנשים ובידור: ושתי נקראת לחצר אחשוורוש כדי לשעשע את האורחים, ומסרבת לעשות זאת. עוד פמיניסטית בלי חוש הומור? ולאומרת אחר, הבית הלכן בושינגטון. לורנס סאמרס הוא יועצו הכלכלי הב כיר של ברק אובמה, עומד בראש המר

פרופ' שיזף רפאלי הוא ראש בית הספר לניהול והמרכז לחקר חברת המידע באוניברסיטת חיפה. sheizf@rafiel.net